KOHTUJURISTI ETTEPANEK

DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER

esitatud 5. märtsil 2009 [1]

I. Sissejuhatus

1. Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº5 de San Javier (San Javieri esimese astme ja eeluurimiskohus) (Hispaania) saatis Euroopa Kohtule kaks tõlgendamisalast eelotsuse küsimust määruse (EÜ) nr 1348/2000 tsiviil- ja kaubandusasjade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kätteandmise kohta. [2] See kohus kahtleb viidatud määruses kasutatud mõiste „kohtuväline dokument" ühenduse määratluses. Ebakindlus tekkis seoses eraõiguslike kirjadega, mis esitati notari kaudu San Javieri kohtutele Ühendkuningriigis kätteandmiseks.

2. Euroopa Kohtul on seega võimalus selgitada mitmesuguseid olulisi õigusküsimusi. Esiteks arutatakse vastuvõetavust, sest eelotsusetaotluse esitanud kohus väidab, et ta on vastavalt EÜ artiklile 68 viimase astme kohus. Komisjon seda seisukohta ei jaga, mistõttu tuleb Euroopa Kohtul esimest korda otsustada, kas nimetatud sätte suhtes on kohaldatav Lykeskogi kohtupraktika. [3] Teiseks, kui leiab kinnitust, et eelotsusetaotluse esitanud kohus toimib viimase kohtuastmena, tuleks välja selgitada, kas eelotsuse küsimust on võimalik esitada. Kuna tegemist on kohtuväliste dokumentide kätteandmisega väljaspool kohtumenetlust, ei ole selge, kas on tegemist kohtuvaidlusega. Järelikult tuleb analüüsida Job Centre'i kohtupraktikat, [4] kohandades seda käesoleva asja asjaoludele. Kolmandaks omab sisuline küsimus suurt tähtsust määruse nr 1348/2000 ühe kõige ebaselgema aspekti – nimelt mõiste „kohtuväline dokument" üle otsustamisel.

II. Asjaolud

3. Äriühing Roda Golf & Beach Resort S.L. (edaspidi „Roda Golf"), mille registreeritud asukoht on San Javieris Murcias, lasi 23. oktoobril 2007 notaril koostada dokumentide kätteandmise akti ja märgukirja, et lasta määruse nr 1348/2000 alusel edastada Juzgados de Primera Instancia e Instrucción de San Javieri kantselei kaudu kuusteist kirja

1 — Algkeel: hispaania.

2 — Nõukogu 29. mai 2000. aasta määrus (EÜT L 160, lk 37; ELT eriväljaanne 19/01, lk 227).

3 — 4. juuni 2002. aasta otsus kohtuasjas C-99/00 (EKL 2002, lk I-4839).

4 — 19. oktoobri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-111/94 (EKL 1995, lk I-3361).

mitmele Ühendkuningriigis asuvale adressaadile.

4. Nendes kirjades teatas ta, et lõpetab kinnisvara ostu-müügi lepingu, mis ta oli sõlminud iga adressaadiga.

5. Sama aasta 2. novembril läks notar nimetatud kohtu kohtusekretäri juurde ja esitas notariaalakti kätteandmise teate koos kuueteistkümne kirja originaalidega.

6. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu kohtusekretär andis 29. novembril korraldava meetme, millega ta keeldus kirjade kätteandmisest. Ta väitis põhjenduseks, et määrus nr 1348/2000 näeb kohtuväliste dokumentide kätteandmise ette ainult juhul, kui asjas on algatatud kohtumenetlus, mida aga käesoleval juhul ei olnud tehtud. Põhjendusel, et Roda Golfi taotlus jäi viidatud määruse kohaldamisalast välja, taotlust ei rahuldatud.

7. Roda Golf esitas 13. detsembril 2007 Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº5 de San Javierile tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 224 alusel määruskaebuse. Kohtusekretäri korraldava meetme peale esitatud määruskaebuse lahendamisel tekkis kohtul kahtlus määruse nr 1348/2000 tõlgendamises, mis on Roda Golfi taotluse rahuldamises määrava tähtsusega, mistõttu ta peatas põhikohtuasjas menetluse ja esitas EÜ artikli 68 alusel koostoimes EÜ artikliga 234 Euroopa Kohtule eelotsuse küsimuse.

III. Õiguslik raamistik

A. *Ühenduse õiguslik raamistik*

8. EÜ asutamislepingu IV jaotises volitatakse institutsioone rakendama isikute vaba liikumisega seonduvat poliitikat. Käesoleva eelotsusemenetlusega seoses tuleks välja tuua järgmised sätted:

„Artikkel 65

Vastavalt artiklile 67 ja siseturu häireteta toimimiseks vajalikul määral võetavad õigus-

alase koostöö piiriülese toimega meetmed tsiviilasjus hõlmavad:

a) järgmiste valdkondade täiustamist ja lihtsustamist:

— kohtu- ja kohtuväliste dokumentide piiriülese kättetoimetamise süsteem,

[…]

Artikkel 68

1. Artiklit 234 kohaldatakse käesoleva jaotise suhtes järgmiste asjaolude ja tingimuste puhul: kui käesoleva jaotise tõlgenduse või ühenduse institutsioonide käesoleval jaotisel põhinevate õigusaktide kehtivuse või tõlgenduse kohta tõstatatakse küsimus poolelioleva kohtuasja läbivaatamisel liikmesriigi kohtus, kelle otsuste peale ei saa siseriikliku õiguse järgi edasi kaevata, taotleb see kohus Euroopa Kohtult selle kohta otsust, kui ta leiab, et kõnealune küsimus on vaja lahendada, selleks et ta saaks teha otsuse.

[…]”

9. Määrus nr 1348/2000 reguleerib tsiviil- ja kaubandusasjade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide kätteandmist. [5] Käesolevas kohtuasjas omavad määruse põhjendused 2 ja 6 tõlgenduslikku tähtsust, sest nendes sedastatakse dokumentide kätteandmise kohta, et „[s]iseturu nõuetekohaseks toimimiseks on vaja parandada ja kiirendada kätteantavate tsiviil- ja kaubandusasjade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide edastamist liikmesriikide vahel”. Selle nõude täitmiseks on vaja, et dokumendid edastatakse „otse ning kiiresti liikmesriikide poolt määratud kohalikele asutustele”.

10. Kuigi määruses nr 1348/2000 on tähelepanu keskmes kohtuvälised dokumendid, ei ole selles midagi öeldud nende dokumentide määratlemise või nende kätteandmise suhtes erikorra kehtestamise kohta. Neid käsitletakse ainult ühes sättes, artiklis 16:

Kohtuväliseid dokumente võib teises liikmesriigis kätteandmiseks edastada vastavalt käesoleva määruse sätetele.”

5 — Määrus nr 1348/2000 tunnistati kehtetuks ja asendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määrusega (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (ELT L 324, lk 79). See uus õigusakt ei näe siiski ette muudatusi, mis oleksid käesolevas eelotsuse küsimuses olulised.

11. Määruse nr 1348/2000 artikli 17 punkti b sätete täitmiseks võttis komisjon 25. septembril 2001 vastu otsuse, millega võetakse vastu vastuvõtvate asutuste teatmik ja sõnastik dokumentide kohta, mida võib kätte anda,[6] mille II lisas on loetletud sellised dokumendid, ehkki üksnes näitlikult ja mitte ammendavalt. Osas Hispaania kohta on märgitud, et „kätteantavad kohtuvälised dokumendid on kohtuvälised dokumendid, mille on välja andnud ametiasutus, kes on Hispaania õigusnormide alusel pädev dokumente kätte andma". [Siin ja edaspidi on viidatud sõnastikku (otsuse II lisa) tsiteeritud mitteametlikus tõlkes.]

B. *Siseriiklik õiguslik raamistik*

12. Hispaania 7. jaanuari 2000. aasta Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil (tsiviilkohtumenetluse seadustik 1/2000, edaspidi „LEC")[7] artiklid 223 ja 224 näevad ette tsiviilkohtu kohtusekretäri antud meetmete suhtes kehtiva korra:

„Artikkel 223. Korraldavad meetmed

1. Kohtusekretäride ülesanne on anda korraldavaid meetmeid, millega antakse menetlusele seaduses ette nähtud käik.

2. Korraldavates meetmetes märgitakse ainult tehtud otsus, meetme andnud kohtusekretäri nimi, meetme kuupäev ja kohtusekretäri allkiri.

Artikkel 224. Vaidlustatud korraldavate meetmete läbivaatamine

1. Tühised on korraldavad meetmed, millega otsustatakse küsimusi, mis tuleb seaduse järgi lahendada korraldava määruse, kohtumääruse või -otsusega.

2. Peale eelmises lõikes nimetatud juhtude võib korraldavaid meetmeid tühistada selle

6 — Komisjoni otsus 2001/781/EÜ, millega võetakse vastu vastuvõtvate asutuste teatmik ja sõnastik dokumentide kohta, mida võib kätte anda vastavalt nõukogu määrusele nr 1348/2000 (EÜT L 298, lk 1; ELT eriväljaanne 19/03, lk 3). Seda õigusakti on muudetud kahel korral: komisjoni 3. aprilli 2002. aasta otsusega 2002/350/EÜ (EÜT L 125, lk 1; ELT eriväljaanne 19/05, lk 3) ja komisjoni 16. juuli 2007. aasta otsusega 2007/500/EÜ (ELT L 185, lk 24), aga ükski nendest muudatustest ei mõjuta käesolevat kohtuasja.

7 — *Boletín Oficial del Estado*, edaspidi „BOE", 8. jaanuar, nr 7.

poole nõudmisel, keda need kahjustavad, kui meetmed rikuvad mõnda seadusesätet või lahendavad küsimusi, mis tuleb käesoleva seadustiku kohaselt otsustada korraldava määrusega.

3. Eelmises lõikes nimetatud vaidlustamine toimub ja lahendatakse vastavalt määruskaebuse suhtes sätestatule.”

13. Korraldavate meetmete vaidlustamiseks tuleb viidatud LECi artikli 224 lõikes 3 sisalduva sõnaselge viite kohaselt järgida tsiviilkohtumenetlusõiguses kasutatava määruskaebuse puhul ette nähtud sätteid. See menetlus on üldiselt ette nähtud vaidlustatud korraldavate määruste ja kohtumääruste läbi vaatamiseks ning vastavad sätted on sätestatud LECi artiklites 451-454:

„Artikkel 451. Edasikaebamisele kuuluvad otsused. Peatava toime puudumine

Kõikide tsiviilkohtu korraldavate määruste ja mittelõplike kohtumääruste peale saab esitada määruskaebuse samale kohtule, kes on vaidlustatud lahendi andud, ilma et määruskaebusel oleks peatav toime.

Artikkel 452. Tähtaeg, vorm ja vastuvõetamatus

Määruskaebus tuleb esitada viie päeva jooksul, märkides selles, mis õigusrikkumist määruskaebuse esitaja vaidlustatud lahendile ette heidab.

Kui määruskaebus ei vasta nendele nõuetele, loetakse määruskaebus vastuvõetamatuks korraldava määrusega, mis ei kuulu edasikaebamisele.

Artikkel 453. Vastaspoolte ärakuulamine ja lahend

1. Kui määruskaebus võetakse menetlusse, antakse teistele pooltele ühine viiepäevane tähtaeg määruskaebusele vastuväidete esitamiseks, kui nad seda õigeks peavad.

2. Olenemata sellest, kas vastuväiteid esitatakse või mitte, otsustab kohus pärast vastuväidete esitamise tähtaja möödumist määruskaebuse üle kohtumäärusega viie päeva jooksul ilma edasise menetluseta.

Artikkel 454. Määruskaebuse lahendamiseks antud kohtumäärus ei kuulu edasikaebamisele

Välja arvatud juhtudel, kus on õigus edasi kaevata, ei kuulu määruskaebust lahendav kohtumäärus edasikaebamisele, ilma et see piiraks määruskaebuse esemeks oleva küsimuse uuesti esitamist lõpliku lahendi võimaliku edasikaebamise korral."

14. LECi artikli 455 kohaselt on esimese astme kohtute kohtumääruste peale võimalik esitada apellatsioonkaebus, tingimusel et need on „lõplikud" või „seadus [sellele] sõnaselgelt viitab".

15. Lõpuks sätestatakse LECi artiklis 207, et „lõplikud on sellised lahendid, mis lõpetavad menetluse esimeses kohtuastmes ja need, millega lahendatakse edasikaebused viimaste peale".

16. Notariaalakte reguleerib 1944. aasta notariaadiseadus, [8] mida on korduvalt muudetud. Selle artiklites 202-206 on dokumentide kätteandmise aktide ja märgukirjade staatus sätestatud järgmiselt:

„Artikkel 202

Dokumentide kätteandmise aktide eesmärk on edastada isikule teave või otsus teiselt isikult, kes taotleb notari sekkumist, ja märgukirjade eesmärk on ühtlasi nõuda asjaomaselt isikult teatavat tegutsemist.

Notar võib omal äranägemisel ja alati, kui seadusest ei tulene teisiti, teostada dokumentide ja märgukirjade kätteandmist, saates adressaadile kättesaamiskinnitusega tähitud postiga teate, koopia või kirja.

Kui ei kasutata eelmises lõigus nimetatud menetlust, läheb notar isiklikult dokumentide või märgukirja kätteandmise aadressile või kohta, vastavalt taotleja esitatud andmetele, esitledes ennast notarina ja tehes teatavaks oma kohalviibimise eesmärgi. Kui adressaat ei ole kohal, võib teate üle anda isikule, kes on määratud aadressil kohal ja kelle isikusamasust saab kontrollida. Kui dokumente ei ole võimalik kätte anda mitte kellelegi, tehakse selle kohta vastav märge. Kui hoonel on uksehoidja, võib toimingu teostada temaga.

8 — 2. juuni dekreet, millega kiidetakse Reglamento de la Organización y Régimen del Notariado (notariaadikorralduse ja -korra määrus) lõplikult heaks (BOE, 7.7.1944, nr 189).

Toiming loetakse sooritatuks, kui antakse üle teade, millele notar on märkinud vähemalt oma allkirja, ja mis sisaldab dokumentide kätteandmise akti või märgukirja teksti sõnasõnalt ja väljendab adressaadi vaidlustamisõigust ja -tähtaega vastavalt artiklile 204.

[…]

Artikkel 203

Kui asjaomane isik [või] tema esindaja […] keeldub teadet vastu võtmast või osutab aktiivset või passiivset vastupanu selle vastuvõtmisele, tehakse selle kohta märge ja loetakse dokumendid kätte antuks. Samuti märgitakse ära kõik asjaolud, mis takistavad notaril teadet üle anda; sel juhul toimitakse artikli 202 kuuendas lõigus sätestatud korras.

Artikkel 204

Märgukirja või dokumentide adressaadil on õigus esitada notarile kätteandmisel vastuväiteid konkreetse akti osas, aga hõlmamata oma vastusega teisi nõudeid või dokumentide kätteandmist, mille kohta tuleb koostada eraldi akt.

[…]

Artikkel 206

Seadustes või määrustes ette nähtud dokumentide või märgukirjade, mille kohta ei ole nõudeid või menetlusi täpsustatud, kätteandmine toimub eelmistes artiklites kindlaks määratud korras. Aga kui need normid näevad ette erikorra või erinevad nõuded või menetlused aadressi, koha, toimingu teostamise sihtisikute või muus osas, siis tuleb kohaldada konkreetselt nendes normides sätestatut, ilma et käesoleva määruse artikli 202 ja järgnevate eeskirjad oleks kohaldatavad.”

IV. Eelotsuse küsimused

17. Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº5 de San Javier saatis 3. jaanuari 2008. aasta kohtumäärusega vastavalt EÜ artiklile 68 koostoimes EÜ artikliga 234

tõlgendamisalase eelotsuse küsimuse. Olles kokkuvõtlikult märkinud, et nimetatud artiklite sätted (nimelt, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu otsuse peale ei saa edasi kaevata) on täidetud, esitab ta Euroopa Kohtule kaks järgmist küsimust:

„1) Kas nõukogu määruse nr 1348/2000 kohaldamisalasse kuulub Euroopa Liidu kohtute materiaalseid vahendeid ja personali kasutades ja ühenduse õigusnormide kohaselt selliste kohtuväliste dokumentide edastamine ainuüksi eraisikute vahel, mis ei seondu ühegi kohtumenetlusega? Või vastupidi:

2. Määrust nr 1348/2000 kohaldatakse ainult liikmesriikide vahelise õigusalase koostöö ja käiva kohtumenetluse raames (EÜ asutamislepingu artikli 61 punkt c, artikli 67 lõige 1 ja artikkel 65 ning määruse nr 1348/2000 põhjendus 6)?”

18. Kohtumäärus, millega esitati eelotsusetaotlus, saabus Euroopa Kohtu kantseleisse 14. jaanuaril 2008. Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 23 sätestatud tähtajaks esitasid märkusi Roda Golf, Läti, Ungari, Poola, Slovakkia, Tšehhi Vabariigi, Hispaania, Kreeka, Saksamaa ja Itaalia valitsused ning komisjon.

19. Hoolimata käesoleva kohtuasja võimalikest praktilistest tagajärgedest riiklikule kohtukorraldusele, ei taotlenud ükski nimetatud riikidest, komisjon ega põhikohtuasja määruskaebuse esitaja kohtuistungi pidamist ettenähtud tähtajaks, mistõttu oli kohtuasi käesoleva ettepaneku esitamise staadiumis 13. novembril 2008.

V. Vastuvõetavus

20. Komisjon märgib, et Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº5 de San Javier’il ei ole õigust esitada EÜ artikli 68 alusel eelotsuse küsimust, sest see kohus ei ole viimase astme kohus, ja sellepärast, et poolte vahel ei ole kohtuvaidlust. Kõik märkusi esitanud valitsused vaikivad selle koha pealt, samas kui Roda Golf esitab mitu põhjendust eelotsusetaotluse vastuvõetavuse õigustamiseks. Kuna tegemist on delikaatse küsimusega, mis puudutab EÜ artiklit 68, analüüsin mõlemaid vastuvõetamatuse vastuväiteid üksikasjalikult ja eraldi.

A. *Esimene vastuvõetamatuse vastuväide: EÜ artikkel 68 ja mõiste „kohus, kelle otsuste peale ei saa edasi kaevata”*

21. Käesolevas kohtuasjas peab Euroopa Kohus kontrollima EÜ artiklis 68 kehtestatud piirangut, mis näeb ette, et EÜ asutamisle-

pingu IV jaotise ja selle alusel antud teisese õiguse aktide kohta võivad eelotsuse küsimusi esitada ainult viimase astme kohtud. Enne selle sätte kohaldamist konkreetsele kohtuasjale, näib asjakohane kokkuvõtlikult selgitada ja põhjendada, mis sundis liikmesriike vastu võtma sellist meedet, tuues välja kohtutevahelise dialoogi piiramise piirid ja puudused.

1. EÜ artikli 68 päritolu ja õigustus

22. Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomine koos kõikide sellest tulenevate eelistega on nõudnud tavapäraste õiguslike vahendite märkimisväärset kohandamist. Isikute vaba liikumine liidu territooriumil on tähendanud väljakutset integratsiooniprojektile, sest koos isikute liikumisega viiakse üle ka nende eluliste huvide keskmed. Näiteks on Schengeni *acquis*' õigusnormidega areldi kehtestatud vastastikune tunnustamine kriminaalasjades; [9] elamisloatingimusi käsitlevad sätted on pidanud lahendama ühenduse kodanikega õiguslikult seotud kolmandate riikide kodanikel esinevad probleemid; [10] ka õigusalane ja politseikoostöö kriminaalasjades on eri riikide ametivõimude ühisaktsioonides intensiivistunud enneolematult Euroopa ajaloos. [11]

23. Sellega seoses on liikmesriigid suhtunud ettevaatlikult selle protsessi mõjusse liidu õiguslikule ülesehitusele. Nõukogu eesistujariik avaldas oma töödes enne Amsterdami lepingule alla kirjutamist murelikkust arvukate Euroopa Kohtusse saabuvate eelotsuse küsimuste pärast, mis võivad Euroopa Kohtu üle koormata ja raskendada tema tööd, aga ka aeglustada tööd siseriiklikes kohtutes, kes eelotsusetaotlusi esitavad. Nendel asjaoludel tegi eesistujariik ettepaneku uurida Euroopa Kohtu rolli alternatiive. [12]

24. Arutlused nõukogus said asjakohase vastuse praeguses EÜ artiklis 68, mis lisati Amsterdami lepinguga tehtud muudatuste raames. See artikkel volitab liikmesriikide kohtuid kasutama EÜ artiklit 234 seoses EÜ asutamislepingu IV jaotisega ning selle alusel vastu võetud teisese õiguse aktidega; kuid seda

9 — Konventsiooni, millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel nende ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta (EÜT 2000, L 239, lk 19; ELT eriväljaanne 19/02, lk 9), artiklis 54 on sätestatud kriminaalasjades *ne bis in idem* põhimõte, mille alane kohtupraktika on aidanud tugevdada kriminaalasjades tehtud kohtuotsuste vastastikust tunnustamist.

10 — Tõsised probleemid selles valdkonnas on põhjustanud pöörde kohtupraktikas. Näiteks 25. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-127/08: Metock jt (EKL 2008, lk I-6241).

11 — Selle intensiivse koostöö kõige iseloomulikum sümbol on nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34), mille kohta on tehtud suure tähtsusega kohtuotsuseid, näiteks 3. mai 2007. aasta otsus kohtuasjas C-303/05: Advocaten voor de Wereld (EKL 2007, lk I-3633, punkt 28).

12 — Asutamislepingute muutmise projekti üldine raamistik, kommentaar artikli G kohta. Teksti saab vaadata ajakirjas *Revue Trimestrielle de Droit Européen*, nr 1, 33, 1997, lk 187. Selle sätte päritolu kohta Albors-Llorens, A., „Changes in the Jurisdiction of the European Court of Justice Under the Treaty of Amsterdam", *Common Market Law Review,* nr 35, 1998, lk 1273-1276; Langrish, S., „The Treaty of Amsterdam: Selected Highlights", 23 *European Law Review,* 1998, lk 8, ja Labayle, H., „Le Traité d'Amsterdam. Un espace de liberté, de sécurité et de justice", *Revue Trimestrielle de Droit Européen,* nr 33, 1997, lk 873 ja 874.

teatud erisustega, mille hulgas on ette nähtud, et eelotsusetaotlusi võivad esitada ainult need liikmesriikide kohtud, kelle otsuste peale ei saa edasi kaevata.

25. EÜ artikkel 68 näeb ette niiöelda eri kiirusega eelotsuse küsimused ja teeb eelotsuste vahel vahet; see erineb ühenduse õiguskaitsevahendite süsteemi tavapärasest tervikliikkusest ja ühtsusest ning on ühtlasi vastuolus Euroopa Kohtu seisukohtavõtuga tema 1995. aasta arvamus Euroopa Liidu lepingu rakendamise teatavate aspektide kohta, [13] kus Euroopa Kohus eitas igasuguseid piiranguid liikmesriikide kohtute õigusele esitada eelotsuse küsimusi. Selline piirang kahjustaks Euroopa Kohtu arvates ühenduse õiguse ühtsust ja sidusust. [14]

26. Liikmesriikide tungival palvel eelotsusekorda muudeti, kuigi kardetavat küsimuste tulva on raske ette kujutada, sest EL artikkel 35, mis on kõikide selle artikli lõikes 2 nimetatud deklaratsiooni teinud liikmesriikide – v.a Hispaania – kohtute käsutuses, [15] ei ole avaldanud laastavat mõju. Vastupidi, eelotsusetaotluste kiireloomuliselt läbivaatamise hiljuti heaks kiitmine on ilmne märk Euroopa Kohtu valmisolekust lahendada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga seonduvad kohtuasjad lühikeste tähtaegadega, ilma et oleks tunda erilist murelikkust eelotsusetaotluste võimaliku tulva pärast. [16]

27. EÜ artiklit 68 tuleb mõista kooskõlas tõhusa kohtuliku kaitse põhiõigusega. Eelotsuse küsimuse esitamist piiravaid sätteid tuleb tõlgendada kitsalt. EÜ artiklis 68 liikmesriikide kohtutele kehtestatud piirangutest tulenevatel puudustel on praktilised tagajärjed, mis tuleb välja tuua ja kohaldada Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº5 de San Javieris arutamisel olevale kohtuasjale.

13 — Euroopa Kohtu 1995. aasta mai arvamus.

14 — Seda muret väljendab selgelt punkt 11: „Piirates Euroopa Kohtu poole pöördumise võimalust, seatakse ohtu ühenduse õiguse ühtne kohaldamine ja tõlgendamine kogu Euroopa Liidu territooriumil ja võidakse jätta üksikisikud ilma tõhusast kohtulikust kaitsest ning kahjustada õigusemõistmise ühtsust […]. Eelotsuse taotlemise võimalus on siseturu toimimise nurgakivi, sest see on aluseks asutamislepingute alusel loodud ühenduse õiguse säilimisele ning selle eesmärk on tagada ühenduse õiguse ühesugune mõju mis tahes olukordades kõikides liikmesriikides […]. Üheks Euroopa Kohtu põhiülesandeks ongi just tagada tõlgendamise ühtsus ning selleks peavad liikmesriikide kohtud saama esitada talle küsimusi".

15 — Nimetatud liikmesriigid (v.a Hispaania) on volitanud kõiki oma kohtuid esitama eelotsuse küsimust EL artikli 35 alusel. Kuigi deklaratsioonide olukorda ei ole ajakohastatud, võib vaadata Euroopa Kohtu uuringu ja dokumentatsiooniosakonna koostatud kasulikku dokumenti aadressil http://curia.europa.eu/es/instit/txtdocfr/txtsenvigueur/art35.pdf.

16 — Uus eelotsusetaotluste kiirendatud menetlus, mis kiideti heaks 15. jaanuaril 2008 (ELT L 24, lk 39) ja mida reguleerib Euroopa Kohtu kodukorra artikkel 104b, lisaks vaieldamatutele riskidele kohtupraktika ühtsusele ja ühesusele (et mitte nimetada põhiliste, nagu läbipaistvusega seotud menetluslike tagatiste vähenemist), võib ka ohtu seada Euroopa Kohtu töövõime, kui tulevikus esineb (võimalik) tulv. Nendele ohtudele vaatamata ei ole miski pidurdanud uue menetluse pooldajaid.

2. EÜ artiklis 68 kohtulikule dialoogile kehtestatud piirangute kitsas tõlgendamine

28. Kõiki erandeid reeglist tuleb tõlgendada kitsalt. EÜ artiklis 68 sätestatud eelotsusetaotluse erijuhud erinevad EÜ artiklis 234 ette nähtud tüübist, mistõttu tuleb neid võtta mõõdukalt. Seda tulemust ei saavutata aga ainult tõlgendamiskriteeriumidega.

29. Õigus pöörduda kohtusse on läänemaailma õiguskultuuri tugisammas. *„To no one will we sell, to no one will we deny or delay right or justice”,* oli kirjas 1215. aasta *Magna Carta*'s,[17] kajastades aksioomi, mis on Euroopas kehtinud ja nüüdseks sätestatud Euroopa Inimõiguste Konventsioonis,[18] Euroopa Liidu põhiõiguste hartas[19] ja Euroopa Kohtu praktikas.[20] Seega on ühenduse õiguse üldpõhimõtete hulgas õigus tõhusale kohtulikule kaitsele, mille kaudu on tagatud õigus pöörduda kohtusse. Mõnes liikmesriigis, näiteks Saksamaal ja Hispaanias, hõlmab see põhiõigus ka EÜ artiklis 234 sätestatud eelotsusemenetlust.[21] See eelotsusetaotlus osutub kahekordselt otsustavaks isiku menetluslike tagatiste kaitses, nii ühenduse kui ka riigi tasandil.[22] Õigus pöörduda kohtusse eeldab mitte üksnes kohtumenetluse algatamist, vaid ka seda, et menetlus toimub pädevas kohtus. Ühtlasi vastab eelotsuse küsimus menetluslikul tasandil ühenduse õiguse ühetaolisuse ja ühtsuse nõuetele, mistõttu peab kõikidel liikmesriikide kohtutel olema õigus paluda abi Euroopa Kohtult.[23] Kõik takistused siseriiklikul kohtul eelotsusetaotlust esitada rikuvad seda põhiõigust. Sellest eeldusest lähtudes tuleb järeldada, et kui EÜ artiklit 68 tõlgendatakse tõhusa kohtuliku kaitse seisukohast, muutuvad selles sätestatud reservatsioonid paindlikumaks.[24]

30. Samuti on institutsionaalseid põhjuseid, mis räägivad EÜ artikli 68 kitsa käsituse kasuks. Kõige tähtsam seisneb selles, et Euroopa Kohtul on õigusaktide kehtivuse üle otsustamise monopol. Kui eelotsusetaotluse

17 — *Magna Carta Libertatum*, 40. peatükk. Kohtusse pöördumise õiguse aluspõhimõtte arengu kohta Zuckerman, A., *Zuckerman on Civil Procedure. Rules and Procedures*, kirj Sweet & Maxwell, London, 2006, lk 59-64.

18 — Konventsiooni artikkel 6.

19 — Harta artikkel 47.

20 — 15. mai 1986. aasta otsus kohtuasjas 222/84: Johnston (EKL 1986, lk 1651, punktid 18 ja 19); 15. oktoobri 1987. aasta otsus kohtuasjas 222/86: Heylens jt (EKL 1987, lk 4097, punkt 14); 27. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-424/99: komisjon *vs.* Austria (EKL 2001, lk I-9285, punkt 45); 25. juuli 2002. aasta otsus kohtuasjas C-50/00 P: Unión de Pequeños Agricultores *vs.* nõukogu (EKL 2002, lk I-6677, punkt 39) ja 19. juuni 2003. aasta otsus kohtuasjas C-467/01: Eribrand (EKL 2003, lk I-6471, punkt 61).

21 — Saksa Bundesverfassungsgericht'i 9. jaanuari 2001. aasta kohtuotsus ja Hispaania Tribunal Constitucional (põhiseaduslikkuse järelevalve kohus) 19. aprilli 2004. aasta kohtuotsus 58/2004. Huvitavad on kommentaarid, mille tegid nende kohtuotsuste kohta Arndt, F. „The German Federal Constitutional Court at the Intersection of National and European Law: Two Recent Decisions”, *German Law Journal*, nr 11, 2001, ja Alonso García, R., „Comentario a la sentencia 58/2004”, *Common Market Law Review*, nr 42, 2005.

22 — Martín Rodríguez, P, „La cuestión prejudicial como garantía constitucional: a vueltas con la relevancia constitucional de derecho ühenduse”, *Revista Española de Derecho Constitucional*, nr 72, 2004, ja Azpitarte Sánchez, M., *El Tribunal Constitucional ante el control del derecho comunitario derivado*, kirj Civitas, Madrid, 2002.

23 — 16. detsembri 2008. aasta otsus kohtuasjas C-210/06: Cartesio (EKL 2008, lk I-9641, punktid 96 ja 97).

24 — Seda sama kriteeriumit on seda EÜ artiklile 68 kohaldades pooldanud Baquero Cruz, J. „El Auto Dem'Yanenko: expulsión de ciudadanos de terceros Estados y TJCE”, *Revista Española de Derecho Comunitario Europeo*, nr 19, 2004, lk 944 jj.

esitamise õigus piirdub ainult viimase astme kohtutega, jäävad madalama astme kohtud ilma otsustest, millega tunnistatakse ühenduse aktid kehtetuks, ja milleks on asutamislepinguga jäetud õigus ainult Euroopa Kohtule. [25] See olukord sunnib kohtuid, kelle otsuste peale saab edasi kaevata, kohaldama õigusnormi, mida nad peavad kehtetuks või, veelgi hullem, teostama negatiivset kehtivuskontrolli, mis on ainult Euroopa Kohtu ülesanne. Seega kui mõistet „viimase astme kohus" mõista väga rangelt, suureneb ühenduse sätete õiguspärasuse kontrolli killustumise risk.

31. Järelikult ei ole imestada, et tekivad algatused EÜ artiklist 68 mööda minemiseks, nagu tegi komisjon 2006. aastal, et kaotada selle sätte erandid ühtsuse, tõhusa kohtuliku kaitse ja ühenduse õiguse tõhusa toimimise huvides. [26] Kuigi algatus ei saanud teoks, on komisjoni väited piisavalt väljenduslikud, kui ta märgib, et EÜ artikkel 68 „[on] vastuolus menetluse säästlikkusega", [27] „võib viia ressursside asjatu raiskamiseni liikmesriikide kohtutes", [28] leides ühtlasi, et see „on vastuolus ka asutamislepingu muude sätetega". [29] Liikmesriigid ei näinud ka mingit probleemi jätta EÜ artikli 68 kohase eelotsusemenetluse eripärad välja Euroopa põhiseaduse lepingu ehk Lissaboni lepingu eelnõust, mille sätetest kaob erinevus eelotsusemenetluste korras.

32. Kokkuvõttes tuleb eelotsuseküsimuste esitamise õiguse jätmist ainult viimase astme kohtutele tõlgendada kitsalt. EÜ artikli 68 jõustumine kujutas endast pretsedenti, mille vastavus EÜ artikli 234 vaimule on kaheldav, mitte ainult anomaaliate tõttu, mis see tekitab selle artikli dünaamikas, vaid ka ühenduse õiguslikus ülesehituses. Nagu kirjutas Pierre Pescatore oma hiljutises avalduses, on EÜ artikli 234 mehhanism „Euroopa õiguspärandi pühamast püham osa". [30] Iga muudatust selles siseturu toimimise nurgakivis [31] tuleb kontrollida äärmise hoolikusega, sest Euroopa kohtusüsteemi aluseks on sisuliselt edukas eelotsusetaotlus. Ei ole seega imestada, et alternatiivsete paradigmade pooldajad on eemaldunud ühenduse traditsioonist, tugi-

25 — 22. oktoobri 1987. aasta otsus kohtuasjas 314/85: Foto-Frost (EKL 1987, lk 4199, punkt 20).

26 — Komisjoni 28. juuni 2006. aasta teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ja Euroopa Kohtule Euroopa Kohtu volitusi käsitlevate Euroopa Ühenduse asutamislepingu IV jaotise sätete kohandamine, et tagada tõhusam kohtulik kaitse (KOM(2006) 346 lõplik). See EÜ artikli 68 suhtes sügavalt kriitiline dokument on vastupidine komisjoni seisukohale käesolevas menetluses. Kui see artikkel on tema arvates tekst, mis raskendab kohtusse pöördumist, siis ei saa ma aru, kuidas ta väidab nii kindlalt, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimus on vastuvõetamatu. Eriti kui – nagu leiab kinnitust põhiküsimuse kontrollimisel – komisjon pooldab maksimalistlikku käsitust määrusest nr 1348/2000, mis näitab käesoleva kohtuasja selget huvi vaidluse pooltele, aga ka tekkiva vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala õiguse jaoks.

27 — *Ibid*., lk 6.

28 — *Ibid*.

29 — *Ibid*., lk 7.

30 — Pescatore, P., „Preliminary Rulings – Evolution of the System", *50th Anniversary of the Court of Justice of the European Communities. Conference on Cooperation between the Court of Justice and the National Courts*, Väljaannete talitus, Luxembourg, 2003, lk 29.

31 — Kasutan president Robert Lecourt' väljendit tema teosest „Le rôle unificateur du juge dans la Communauté", *Études de droit des Communautés Européennes, Mélanges offerts à Pierre-Henri Teitgen*, kirj Pedone, Pariis, 1984, lk 227.

nedes EÜ artiklile 68.[32] Kui on aeg muuta Euroopa Kohtu ja liikmesriikide kohtute koostöösuhet, siis selline muutus, nagu on sätestatud EÜ artiklis 68, ei ole vast õige tee.

33. Teades, et Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº5 de San Javier tegutseb Hispaania tsiviilkohtusüsteemis esimese astme kohtuna, tuleb välja selgitada, kas viimase astme kohus EÜ artikli 68 tähenduses on see, kellega riiklik kohtusüsteem tipneb, või viimane, kes teeb riigisisese õiguskaitsevahendite süsteemi kohaselt otsuse. Teisisõnu on vaja kindlaks määrata, kas – nagu tegi Euroopa Kohus juba kohtuasjas Lyckeskog[33] EÜ artikli 234 kohta – tuleb järgida orgaanilist teooriat või lähtuda konkreetsest kohtuvaidlusest. Nimetatud kohtuotsuses lähtuti teisest, kinnitades kohtujurist A. Tizzano säravat ettepanekut, milles toodi välja kohtupraktika järkjärguline tendents selles liinis.[34] Kohtuotsuse punktis 15 märgiti, et järjepidevus ja ühtsus saavutatakse, „kui eelotsusetaotluse esitamise kohustus lasub […] kõrgeimatel kohtutel […] *ja igal siseriiklikul kohtul, kelle otsuste peale ei saa […] edasi kaevata*".

34. Leian vastuse sellele dilemmale eespool esitatud argumentides, aga ka Euroopa Kohtu praktikas. Kui EÜ artikli 68 tõlgendamist tuleb kohandada tõhusa kohtuliku kaitse põhimõttele, tuleb püüda seda ühitada nimetatud põhimõtte nõuetele.[35] Loogiliselt sedastati selline idee kohtuotsuses Lyckeskog, sest see võimaldab laiendada nende kohtute arvu, kellel on õigus esitada eelotsuse küsimust, olenemata sellest, kas nad asuvad kohtusüsteemi hierarhia tipus. See lähenemisviis osutub õigeks ka EÜ artikli 68 alusel esitatud eelotsuse küsimuse puhul.

35. Tajun ühtlasi oma ettepaneku teatavat kooskõla õigusalast koostööd tsiviil- ja

32 — Komárek, J., „In the court(s) we trust? On the need for hierarchy and differentiation in the preliminary ruling procedure", *European Law Review*, nr 32, 2007, lk 486 jj, pooldab ühenduse õigusele alternatiivset mudelit, milles on diferentseerimine ühendatud hierarhiaga, võttes aluseks EÜ artiklis 68 sätestatud piirangud.

33 — Eespool viidatud kohtuotsus.

34 — Kohtujurist A. Tizzano 21. veebruari 2002. aasta ettepanek (eespool viidatud kohtuotsus), punktid 32-38. Kohtuotsused, milles lähtuti sellest suunast, olid ajalooline 15. juuli 1964. aasta otsus kohtuasjas 6/64: Costa *vs.* ENEL (EKL 1964, lk 1141), ning 24. mai 1977. aasta otsus kohtuasjas 107/76: Hoffmann-La Roche (EKL 1977, lk 957). Ehkki tegemist on üksnes kurioosumiga, ei saa ma jätta märkimata, et kohtuotsuses Lyckeskog, milles püüti tugineda kohtuotsusele Costa, eksiti viitega ja põhjendati konkreetse kohtuvaidluse teooriat 27. märtsi 1963. aasta otsusega liidetud kohtuasjades 28/62-30/62: Da Costa (EKL 1963, lk 61). Nende kahe kohtuasja poolte nimed on ilmselt sarnased, aga kui viga välja arvata, siis kuivõrd kohtuotsuses Da Costa kehtestati *acte clair*'I õigusteooria, ei anna see palju Lyckeskogi kohtuasjas lahendatud arutellu.

35 — Nii väidab ka rõhuv enamus õigusteoreetikuid. Eriti ilmekas on Alonso García, R., *El juez español y el Derecho comunitario*, kirj Tirant lo Blanch, Valencia, 2003, lk 228: „Kui on välistatud võimalus pöörduda eelotsusetaotlusega Euroopa Kohtusse nii tõlgendamise kui ka kehtivuse küsimustes kohtutel, kelle otsuste peale saab edasi kaevata, võib nimetatud valemi lugemine abstraktselt või orgaaniliselt põhjustada tõsiseid vigasid mitte ainult selle sama EÜ asutamislepingu IV jaotise tõlgendamises, vaid ka kohaldamises, kuivõrd see annaks võimaluse ühenduse akte liikmesriikides kehtetuks tunnistada; sellised otsused oleksid pöördumatud, kui need tuleneksid madalama astme kohtutelt, kes otsustavad ainsa või viimase astme kohtuna" [mitteametlik tõlge]. Ka Cheneviere, C., „L'article 68 CE – Rapide survol d'un renvoi préjudiciel mal compris", *Cahiers de Droit Européen*, nr 40, 2004, lk 569-572; Girerd, P., „L'article 68 CE: un renvoi préjudicial d'interpretation et d'application incertaines", *Revue Trimestrielle de Droit Européen*, nr 35 (2), 1999, lk 243, ja Valle Gálvez, A., „Las nuevas competencias del Tribunal de Justicia de las CCEE tras el Tratado de Ámsterdam", *Noticias de la Unión Europea*, 2000, nr 186, lk 29.

kaubandusasjades käsitleva kohtupraktikaga. Kohtuotsuses Danmarks Rederiforening [36] loeti vastuvõetavaks eelotsusetaotlus, mis esitati protokolli põhjal Brüsseli konventsiooni tõlgendamise kohta Euroopa Kohtus, [37] milles oli piiratud Taani puhul õigust esitada eelotsusetaotlust Højesteret'iga (ülemkohtule); ja seda vaatamata sellele, et selles konkreetses kohtuvaidluses esitas Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse Arbejdsret (töökohus), toimides viimase astme kohtuna. Kohtuotsuse punktis 16 toodi välja, et protokolli sõnasõnalt mõistmise „tagajärjeks oleks, et Taanis sellise õiguskaitsevahendi nagu põhikohtuasjas raames esitatud küsimustes Brüsseli konventsiooni tõlgendamise kohta ei saaks mingil juhul esitada eelotsusetaotlust". Seega võeti eelotsuse küsimus vastu ja konkreetne kohtuvaidlus lahendati EÜ artiklis 68 analoogselt, ehkki mitte identselt sätestatud tingimustel. [38]

36. Pärast neid kaalutlusi kaldun arvama, et EÜ artiklis 68 nimetatud kohtud, kelle otsuste peale ei saa edasi kaevata, hõlmavad nii kõrgeimaid kohtuid kui ka kõiki teisi siseriiklikke kohtuid, kes lahendavad asju, ilma et nende otsuste peale oleks võimalik edasi kaevata.

37. Järelikult, kuigi Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº5 de San Javier ei asu siseriikliku kohtupüramiidi tipus, on tal ikkagi õigus esitada EÜ artiklis 68 ette nähtud eelotsuseküsimust, kui tema otsused ei kuulu edasikaebamisele. Jääb ainult Hispaania menetlusnormide järgi kindlaks määrata, kas isikud võivad selle kohtu otsuseid vaidlustada.

3. Õiguskaitsevahendite süsteem Hispaania tsiviilkohtumenetluses

38. Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº5 de San Javieri kohtumääruses rõhutatakse selle kohtu pädevust lahendada sama kohtu kohtusekretäri antud korraldava meetme vaidlustamist, mis kuulub läbivaatamisele vastavalt määruskaebuse osas ettenähtule (LECi artikkel 224), mis on küll mõeldud kohaldamiseks korraldavate määruste ja kohtumääruste vaidlustamiseks (LECi artikkel 451), kuid laieneb *ex lege* ka korraldavatele meetmetele.

39. LECi artikli 455 järgi saab apellatsioonkaebust esitada lõplike kohtumääruste peale. See õiguskaitsevahend hõlmab ka määrusi, mis otsustavad määruskaebuse üle.

36 — 5. veebruari 2004. aasta otsus kohtuasjas C-18/02: DFDS Torline (EKL 2004, lk I-1417).

37 — 3. juuni 1971. aasta protokoll 27. septembri 1968. aasta konventsiooni kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades tõlgendamise kohta Euroopa Kohtus (EÜT 1975, L 204, lk 28; konsolideeritud tekst EÜT 1998, C 27, lk 28).

38 — See asi ei kuulunud otseselt EÜ artikli 68 kohaldamisalasse, sest kuigi nõukogu 22. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 44/2001 kohtualluvuse ja kohtuotsuste täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (EÜT 2001, L 12, lk 1; ELT eriväljaanne 19/04, lk 42) oli küsimuse esitamise ajal juba jõustunud, ei olnud see kohaldatav Taanis, kus sai tugineda ainult Brüsseli konventsioonile, mis oli tänu määrusele ülejäänud liikmesriikides „ühenduse tasandile" viidud.

40. Tavaline määruskaebus, mis on LECis üldiselt ette nähtud korraldavate määruste ja kohtumääruste vaidlustamiseks, [39] on üles ehitatud devolutiivefektita, aga enesekontrolli funktsiooniga õiguskaitsevahendina, mis võimaldab samal kohtul, kes otsuse tegi, selle üle otsustada ja selle tühistada, kui ta õigeks peab. [40] Korraldavate meetmete peale esitatud määruskaebusel on siiski üpris teine tähendus, sest vaidlustatakse madalama organi akti kõrgema organi ees: nii kontrollib kohtusekretäri võetud meedet kohus. Kuna nende kahe organi vahel on hierarhiline suhe, annab LECi artikkel 451 õigussubjektile õiguskaitsevahendi, ehkki tavalisest määruskaebusest erineva. [41]

41. See erinevus seletaks lahendite ebaühtlust, mida on näha Hispaania kohtupraktikas. Komisjon on tuginenud mitmele madalama astme kohtu määrusele, kus on lubatud esitada apellatsioonkaebus kohtumääruste peale, millega otsustatakse korraldava meetme peale esitatud määruskaebus. [42] See aspekt ei ole siiski selge, sest on vastupidine kohtupraktika [43] ja teatav teoreetiline vaidlus, [44] milles eitatakse, et selliste korraldavate meetmete suhtes tehtud kohtumääruste peale saaks esitada apellatsioonkaebuse. Sellele arutelule võib kaasa aidata, et LEC on hiljutine tekst, mille sätted vajavad veel viimistlemist selleks pädeva Hispaania ülemkohtu poolt (Tribunal Supremo español). Aga ei saa seevastu eitada, et praegu ei sätesta siseriiklik menetlusõigus selgelt, kas saab edasi kaevata sellise lahendi peale nagu on praegu tegemisel Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº5 de San Javieris.

42. Nendel asjaoludel esineb kaks arvestatavat elementi.

43. Esiteks tuleb rõhutada eelotsusetaotluse esitanud kohtu veendumust, et ta on viimase astme kohus. Eelotsusetaotluse kolmandas põhjenduses väljendatakse, et kohtu arvates kohaldatakse viidatud LECi artiklit 454, mis „tähendab […], et esitatud õigusalase koostöö taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse peale ei ole võimalik edasi kaevata". Hispaania kohtute vaheline poleemika LECi ümber tuleb lahendada selle riigi viimases kohtuastmes, aga mitte kunagi Euroopa Kohtus, kes muutuks LECi artiklit 454 tõlgendades Hispaania tsiviilkohtuks, osaledes

39 — LEC artiklid 451-454.

40 — Armenta Deu, T., *Lecciones de Derecho Procesal Civil*, 3. trükk, kirj Marcial Pons, Madrid, 2007, lk 239-241, ning Díez-Picazo, I., ja de la Oliva Santos, A., Derecho Procesal Civil. El proceso de declaración, 3. trükk, kirj Ramón Areces, Madrid, 2004, lk 251 ja 252.

41 — Tegelikult oli enne 2000. aasta LECi õiguskaitsevahend kohtusekretäride võetud meetmete vastu „recurso de revisión" [teistmisavaldus]. Praegu säilitab kehtiv LECi artikkel 224 vana nomenklatuuri jälje, viidates oma pealkirjas „*revisión* de las diligencias de ordenación" [vaidlustatud korraldavate meetmete *läbivaatamine*] (kohtujuristi kursiiv). Täheldatakse seega, et määruskaebuse kasutamine nimetatud meetmete vaidlustamiseks on ebatüüpiline võte, mis ei sobitu sugugi devolutiivefektita õiguskaitsevahendite struktuuri.

42 — Audiencia Provincial de Castellón'i 26. juuni 2006. aasta ja Audiencia Provincial de Cáceres'i 24. jaanuari 2006. aasta kohtumäärused.

43 — Audiencia Provincial de Madrid'i 25. jaanuari 2005. aasta kohtumäärus.

44 — Aguilera Morales, M., „Resoluciones judiciales y diligencias de ordenación", *Tribunales de justicia: Revista española de derecho procesal*, nr 3, 2000, lk 277, ja Bonet Navarro, A., *Los recursos en el proceso civil*, La Ley, Madrid, 2000, lk 88.

arutelus, mis tuleb lahendada selle liikmesriigi kohtutel.[45] Kui eelotsusetaotluse esitanud kohus on kindel oma viimase astme kohtu staatuses, peaks Euroopa Kohus usaldama seda, kes on pöördunud tema poole ühenduse tõlgenduskriteeriumeid otsima.

44. Teiseks tuleks kahtluste korral vastavalt käesoleva ettepaneku punktidele 28-37 otsustada eelotsuse küsimuse tõstatamisel kõige soodsama lähenemise kasuks. Seega saab käesolevas vaidluses Hispaania menetlusnormidest tuleneva kahtluse lahendada ainult ühte moodi: tunnustada eelotsusetaotluse esitanud kohtu pädevust.

4. Järeldus

45. Kõikidest esitatud põhjendustest lähtudes ja teades, et EÜ artiklis 68 ei täpsustata, et kohtud peavad olema liikmesriigi kohtukorralduse eesotsas, ja et pärast kohtuasja asjaolude hindamist teeb Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº5 de San Javier otsuse, mille peale ei saa edasi kaevata, tuleks komisjoni esimene vastuvõetamatuse vastuväide tagasi lükata.

B. *Teine vastuvõetamatuse vastuväide: kohtuvaidluse olemasolu põhikohtuasjas*

46. Veel on vaja siiski välja selgitada, kas nimetatud Hispaania kohus vastab eelotsusetaotluse esitamise teisele põhinõudele. Seekord tuleneb nõue erinevalt eelmises punktis nimetatust kohtupraktikast, kus on sedastatud, et küsimus peab tekkima kohtumenetluse kontekstis. Euroopa Kohus on sedastanud: „siseriiklikul kohtul [on] õigus [eelotsusetaotlusega] Euroopa Kohtu poole pöörduda üksnes juhul, kui vaidlus on selles kohtus pooleli ja kui tema ülesanne on teha otsus menetluses, mille lõpptulemuseks peab olema kohtuotsus”.[46] Komisjon on seisukohal, et Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº5 de San Javier peab asja lahendama väljaspool võistlevat menetlust ja ta ei teosta ka oma kohtulikku pädevust. Järelikult nõuab ta, et eelotsuse küsimus jäetaks vastu võtmata.

47. Ühtlasi on ilmne, et Euroopa Kohtus on seoses EÜ artikliga 234 rakendatud vastuvõetamatuse põhjused kohaldatavad ka EÜ artikli 68 alusel esitatud eelotsusetaotlus-

45 — Euroopa Kohus on pädev tõlgendama ühenduse õigust ja siseriiklik kohus on pädev kindlaks määrama kohaldatava siseriikliku õiguse ja seda tõlgendama. See piiritlemine, mis põhineb liikmesriikide kohtute menetlusautonoomia respekteerimisel, on Euroopa Kohtu praktikas väga sügavalt juurdunud (30. aprilli 1974. aasta otsus kohtuasjas 155/73: Sacchi (EKL 1974, lk 409); 20. mai 1976. aasta otsus kohtuasjas 111/75: Mazzalai (EKL 1976, lk 657); 8. novembri 1990. aasta otsus kohtuasjas C-231/89: Gmurzynska-Bscher (EKL 1990, lk I-4003) ja 11. septembri 2008. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-428/06-C-429/06: UGT-Rioja jt (EKL 2008, lk I-6747)].

46 — 18. juuni 1980. aasta kohtumäärus kohtuasjas 138/80: Borker (EKL 1980, lk 1975) ja 5. märtsi 1986. aasta kohtumäärus kohtuasjas 318/85: Greis Unterweger (EKL 1986, lk 955, punkt 4); ning eespool viidatud kohtuotsus Job Centre, punkt 9.

tele. Selle sätte punkti d sõnastus, milles täheldatakse, et EÜ artiklit 234 „kohaldatakse käesoleva [IV] jaotise suhtes", näitab eelotsuse küsimuse korra ja seda käsitleva kohtupraktika täit kehtivust, millest ainsad erandid on sätestatud seejärel EÜ artiklis 68 endas. [47] Seega, lähtudes Euroopa Kohtu õigusteooriast vastuvõetavuse põhjuste kohta EÜ asutamislepingu IV jaotises, tuleb analüüsida mõnda kohtuotsust.

1. Kohtuvaidluse olemasolu nõue

48. Eelotsuse küsimuste edu tuleneb põhiliselt asutajariikide poolt EÜ artikli 234 koostamisel kasutatud sõnastuse ulatusest, mis võimaldas sellegipoolest kehtestada teatud piirangud eelotsusetaotluste esitamisele; kõige olulisemate hulgas on järgmised tingimused: et taotluse esitab „kohus"; [48] et eelotsusetaotlus on põhjendatud; [49] et on keelatud hüpoteetilised või teoreetilised küsimused; [50] ja – millega on meil tegemist antud juhul – et esineks kohtuvaidlus. [51]

49. Nende tingimuste hulgas on eriline ja tihe seos esimese ja viimase vahel. Mõiste „kohus" tähistab piirjoont Euroopa kohtutevahelises dialoogis osalejate vahel; mitte iga ametiasutus ei või osaleda selles dialoogis, vaid ainult kohtud. Kohtuotsuses Vassen-Göbbels [52] kehtestati rangelt kriteeriumid, mida peab täitma organ kohtu funktsiooni täitmiseks. Oma ettepanekus kohtuasjas De Coster [53] soovitan muuta seda kohtupraktikat, mille viimased arengud olid tekitanud suurt õiguskindlusetust. Praeguses seisus tajun, et Euroopa Kohus on vastuvõtlikum piiritlema dialoogi nendega, kes kujutavad endast tõepoolest kohtuid. Kõige hiljutisematest kohtuotsustest järeldub, et toimub rangem kontroll kooskõlas kohtuotsuse Vaassen-Göbbels algse mõttega, mis on paindlik ainult mõnel juhul tõhusa kohtuliku kaitse huvides. [54]

50. Mõiste „kohus" määratlus on tihedalt seotud mõiste „kohtuvaidlus" määratlusega, sest selleks et teada, kas ametiasutus mõistab kohut vastavalt Vaassen-Göbbels'i kriteeriumidele, peab poolte vahel olema kohtuvaidlus. Vaatamata sellele väidetavale seosele on mõlemad tingimused erinevad ja Euroopa Kohus on teinud õigesti, kontrollides neid eraldi.

51. Isegi kui ametiasutus kuulub riigi kohtukorraldusse, ei täida ta mitte alati kohtu

47 — Euroopa Kohus kohaldas seda kohtupraktikat EL artikli 35 alusel esitatud eelotsuse küsimustele, kinnitades, et „[s]arnaselt EÜ artikliga 234 seab EL artikkel 35 Euroopa Kohtult eelotsuse taotlemise tingimuseks, et liikmesriigi kohus „leiab, et kõnealune küsimus on vaja lahendada, selleks et ta saaks teha otsuse", nii et EÜ artikli 234 alusel esitatud eelotsuse küsimuste vastuvõetavust käsitlev Euroopa Kohtu praktika on põhimõtteliselt ülekantav EL artikli 35 alusel esitatud eelotsusetaotlustele (16. juuni 2005. aasta otsus kohtuasjas C-105/03: Pupino (EKL 2005, lk I-5285, punkt 29)). Ma ei välista, et Euroopa Kohus kohandab seda kriteeriumit tulevikus, sest ma söandan märkida, et kohtuotsuses tunnistati põhimõtteliselt" tavapäraste vastuvõetavuskriteeriumide kehtivust.

48 — 30. juuni 1966. aasta otsus kohtuasjas 61/65: Vaassen-Göbbels (EKL 1966, lk I–377).

49 — 26. jaanuari 1993. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-320/90 – C-322/90: Telemarsicabruzzo jt (EKL 1993, lk I-393, punkt 6).

50 — 16. detsembri 1981. aasta otsus kohtuasjas 244/80: Foglia (EKL 1981, lk 3045, punktid 18 ja 20).

51 — Eespool viidatud kohtuotsus Job Centre.

52 — Eespool viidatud kohtuotsus.

53 — 28. juuni 2001. aasta ettepanek (29. novembri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-17/00, EKL 2001, lk I-9445).

54 — 30. mai 2002. aasta otsus kohtuasjas C-516/99: Schmid (EKL 2002, lk I-4573, punkt 34) ja 31. mai 2005. aasta otsus kohtuasjas C-53/03: Syfait jt (EKL 2005, lk I-4609, punktid 31-35).

ülesandeid. Esimene tingimus puudutab selle kohtueelse dialoogi *subjekte*. Viimane puudutab kummagi osapoole *funktsioone*. Seetõttu on Euroopa Kohus kehtestanud ühe vastuvõetavuse tingimuse, mis on seotud organi olemusega, ja teise, mis on seotud tema ülesannetega. Teisisõnu, kuigi kohtul on nimetatud olemus, ei mõista ta alati kohut. Eri aspekte koheldakse erinevalt ja minu arvates ongi nii õige.

53. Märkimist väärivad ka õiguspoliitilised põhjused, sest Euroopa Kohus loob dialoogi liikmesriikide kohtutega selleks, et need pärast täidaksid tavapäraseid kohtu ülesandeid, nagu kaitsemeetmete võtmine, kohtuotsuste täitmine või menetluslike tagatiste kaitsmine. Need võimalused on kohtul ka siis, kui ta tegutseb menetlustes, mis ei ole täielikult võistlevad või kui ta täidab pigem halduslikke ülesandeid. Selleks et liikmesriigi kohus mõistaks ühenduse õiguse kohtuna kohut ja pööraks otsused täitmisele Euroopa õigusnormide seisukohast, tuleb hoolikalt kontrollida, et on olemas kohtuvaidlus.

2. Õigusemõistmise võistlevus ja olemus: sama tingimuse kaks tahku

52. Euroopa Kohtu käitumine on loogiline. Eelotsuse küsimus esitatakse kohtute koostöös ühetaolise lahenduse leidmiseks, mis vastaks konkreetsele kohtuasjale ja ühenduse õiguskorra ühtsusele. Seega on see konstruktiivne suhe *kohtult kohtule* ja mitte *kohtuvaidluselt kohtuvaidlusele,* mis seletab, miks Euroopa Kohus piiritleb täpselt mõistet „kohus", aga kui selle koostöö osapooled on kindlaks määratud, on tema suundumus olnud märkimisväärselt paindlikum. Vastasel korral tekiksid üsna absurdsed tulemused: näiteks kohtu staatuse tunnustamine kohtuvälistele üksustele sunniks kohtuvaidluse olemasolu nõuet pehmendama kuni selle kaotamiseni; aga teisel juhul oleks lahendus sama muret tekitav, sest pseudokohus võiks vaevalt täita kohtu funktsioone ja seega ei oleks kunagi pädev esitama eelotsuse küsimust.

54. Kuigi käesoleval juhul kuulub eelotsusetaotluse esitanud kohus Hispaania kohtuvõimu raamesse, võib kahelda menetluse võistlevuses, ning selles, kas kohtu tehtava lahendi puhul on tegemist kohtuotsusega. Vaatamata sellele, et tavapäraselt on need kaks tahku kohtuvaidluse olemasolu tõendamiseks ühendatud, kujutavad need eri aspekte, mida on kohtupraktikas käsitletud eraldi.

55. Nii ei pidanud Euroopa Kohus võistlevust määravaks selleks, et liikmesriigi kohus saaks eelotsuse küsimust esitada. [55] Kui on leidnud kinnitust koostöö *kohtute vahel,* on liikmesriigi kohtul suur kaalutlusõigus eelotsusetaotluse esitamiseks. Seda teesi on korratud mitmel korral, täpsustades, et „võistleva menetluse nõue ei ole absoluutne kriteerium". [56]

56. Kohtuasjas De Coster märgin, et võistlevuse nõuet ei ole täpsustatud. [57] Euroopa Kohus ei ole kehtestanud üldreeglit, et vastuvõetavad on kõik eelotsusetaotlused, mille siseriiklikus menetluses on ainult üks pool. Sellegipoolest kehtestab kohtupraktika kolm elementi selleks, et menetlus oleks võistlev: esiteks piisab, kui isik tugineb õigusele ja pöördub kohtusse; teiseks peab nõue olema selgelt määratletud, nii faktiliselt kui ka õiguslikult; kolmandaks peab liikmesriigi kohus õigust mõistma täielikult respekteerides menetluslikke tagatisi. Seda kolmandat elementi nimetatakse Euroopa Inimõiguste Konventsiooni artiklis 6, samuti Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikas. Kui neid elemente on kontrollitud ja kõiki nõuetekohaselt ja kas või korratult Euroopa Kohtus tõendatud, loetakse, et võistlevuse põhimõtet on EÜ artikli 234 tähenduses järgitud.

57. Samasugune dünaamika kehtib kohtu funktsiooni olemuse puhul. Kohtuasjas Job Centre [58] märgiti tagasihoidlikult, et liikmesriigi kohus peab täitma otseselt kohtu ülesandeid. Seda õigusteooriat hiljem kinnitati, aga selle tõelist tähendust mõistetakse iga kohtuvaidluse menetluslikust kontekstist lähtudes. Nii arutas Tribunale civile e penale di Milano kohtuasjas Job Centre äriühingu asutamislepingu kinnitamise taotlust hagita menetluse raames. Selle kohtu otsusega anti äriregistrisse kandmise korraldus, mille tulemusel Euroopa Kohus tuvastas, et ei toimunud õigusemõistmist. Seda kriteeriumit ei loetud täidetuks ka kohtuasjas Salzmann, [59] milles Austria Bezirksgericht esitas eelotsuse küsimuse kinnistusregistri pidamise eest vastutava asutusena. Sama lahendus oli kohtuasjas HSB-Wohnbau, [60] kus dialoogis osalev Amtsgericht Heidelberg vastutas äriregistri pidamise eest.

58. Sellegipoolest on kohtupraktikas vastu võetud eelotsusetaotlused, nagu Tribunale di

55 — 14. detsembri 1971. aasta otsuses kohtuasjas 43/71: Politi (EKL 1971, lk 1039) hakati seda võistlevuse nõuet leevendama. 21. veebruari 1974. aasta otsuses kohtuasjas 162/73: Birra Dreher (EKL 1974, lk 201) põhjendati leebeid kriteeriume lühidalt, et mitte seada Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamise tingimuseks seda, et menetlus, mille tulemusel liikmesriigi kohus esitab eelotsuse küsimuse, peab olema võistlev.

56 — 21. märtsi 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-110/98 – C-147/98: Gabalfrisa jt (EKL 2000, lk I-1577, punkt 37) ja eespool viidatud kohtuotsus De Coster, punkt 14.

57 — Eespool viidatud ettepanek, punktid 29-38.

58 — Eespool viidatud kohtuotsus.

59 — 15. mai 2003. aasta otsus kohtuasjas C-300/01 (EKL 2003, lk I-4899).

60 — 10. juuli 2001. aasta määrus kohtuasjas C-86/00 (EKL 2001, lk I-5353).

Torino presidendi eelotsusetaotlus lihtmenetluses, kus poolte vahel ei olnud vaidlust ja kus asi lahendati „dekreediga”. [61] Samuti täitis kohtu funktsiooni Itaalia Pretore, kui tal oli samal ajal eeluurimiskohtuniku ja prokuröri pädevus, nagu juhtus kohtuasjades X ja Pretore di Salò. [62] Euroopa Kohus on olnud tundlik ka asjaolu suhtes, et kuigi otsuse teeb nimeliselt poliitiline organ, jääb otsus põhiküsimuses kohtu teha. Nii oli see liidetud kohtuasjades Garofalo jt, [63] kus Euroopa Kohus otsustas, kas Itaalia Consiglio di Stato järgis EÜ artiklit 234, kui ta kiitis heaks arvamuse erakorralise kaebuse kohta, mida hiljem kordas sisuliselt vabariigi presidendi poolt ametlikult võetud otsus. Lisaks on peetud mõne kohtu, kes ei anna siduvate õiguslike tagajärgedega akte, nõuandvat rolli sobivaks eelotsuse küsimuse esitamiseks, vastavalt kohtuasjades Österreichischer Gewerkschaftsbund [64] ja Felix Swoboda tehtud otsustele. [65] Hiljuti võttis Euroopa Kohus, tehes oma teise otsuse eeltaotluse kiirendatud menetluses, kohtuasjas Santesteban Goicoechea [66] vastu eelotsusetaotluse Prantsuse apellatsioonikohtute eeluurimiskolleegiumidelt. Need organid teostavad Prantsuse Conseil d'État sõnul halduspädevust, töötades välja arvamuse väljaandmistaotluse kohta, nagu oli nendes kohtuasjades. Euroopa Kohus keskendus kontrollimisel nende organite otsuste siduvusele, omistamata suuremat tähtsust sellele, et nende otsused ei kujutanud endast kohtuotsuseid. [67]

59. Pealegi kehtestati kohtuotsuses Job Centre eriline erand juhuks, kui ei esine asjaolusid kohtu funktsiooni olemasolu tuvastamiseks, sest olles eitanud Tribunale di Milano pädevust, kuna see täitis pelgalt haldusfunktsiooni, lisas Euroopa Kohus, et „ainult juhul, kui isik, kellel on liikmesriigi seaduse alusel õigus taotleda kinnitamist, vaidlustab kinnitamisest ja seega ka registreerimisest keeldumise, võib asuda seisukohale, et asja arutav kohus teostab EÜ artikli [234] tähenduses kohtu funktsiooni, mille esemeks on taotluse esitaja õigust kahjustava akti tühistamine”. [68] See kohtupraktika muudatus on kiiduväärt eesmärgiga, sest eelotsuse küsimuse vastu võtmata jätmisel pseudokohtumenetlustes on oht, et õiguskaitsevahendite süsteem kohtu otsuste vastu annab ka ebatüüpilisi tulemusi. Sellisel juhul ei jõuaks asi kunagi Euroopa Kohtusse, olenemata sellest, kui tähtis see on kohtuvaidluse lahendamiseks ja ühenduse õiguskorra ühtsuse jaoks.

60. Euroopa Kohus kohaldas seda erandit kohtuasjas Cartesio [69] Ungari Szegedi Ítélőtábla esitatud eelotsuse küsimuse suhtes, mis oli esitatud seoses määruskaebusega kohtu registriosakonna poolt kinnistusraamatusse kande tegemisest keeldumise vastu. Vaatamata sellele, et menetlus esimeses kohtuastmes ei olnud võistlev ja selle tulemusel ei tehtud kohtuotsust, leidis Euroopa Kohus, et määruskaebuse menetlemise staadium vastas siiski menetluse tunnustele ja oli piisav põhjus kohaldada kohtuotsuses Job Centre sedastatud erandit. Tuleb märkida, et mõlema kohtuastme menetlused toimusid erinevates kohtutes, erimenetluste alusel ja

61 — Eespool viidatud kohtuotsus Politi.

62 — 5. mai 1977. aasta otsus kohtuasjas 110/76: Pretore di Cento (EKL 1977, lk 851) ja 11. juuni 1987. aasta otsus kohtuasjas 14/86: Pretore di Salò *vs.* X (EKL 1987, lk 2545, punkt 7).

63 — 16. oktoobri 1997. aasta otsus liidetud kohtuasjades C-69/96 – C-79/96 (EKL 1997, lk I-5603, punktid 19-26).

64 — 30. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas C-195/98 (EKL 2000, lk I-10497, punktid 24-30).

65 — 14. novembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-411/00: Felix Swoboda (EKL 2002, lk I-10567, punktid 25-27).

66 — 12. augusti 2008. aasta otsus kohtuasjas C-296/08: PPU (EKL 2008, lk I-6307).

67 — *Ibid.*, punkt 36.

68 — Eespool viidatud kohtuotsus Job Centre, punkt 11.

69 — Eespool viidatud kohtuotsus Cartesio, punktid 58–60.

milles äriühing Cartesio oli kohal ainsa poolena. Isegi nii tunnustas Euroopa Kohus kohtuvaidluses tõusetunud kahtlustele vastamiseks apellatsioonikohtu pädevust esitada eelotsuse küsimust.

3. Kohtupraktika konkreetse juhtumi suhtes kohaldatuna

61. Eelotsusetaotlusest ja põhikohtuasjale kohaldatavatest siseriiklikest õigusaktidest järeldub, et Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº5 de San Javierile esitati määruskaebus selle kohtu sekretäri võetud korraldava meetme peale, millega jäeti vastu võtmata kohtuväliste dokumentide kätteandmise taotlus. Tuleb välja selgitada, kas eelotsusetaotlus on vastuvõetav kahest sõltumatust aspektist: ühelt poolt võistlevus ja teiselt poolt asjaolu, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu võimaliku lahendi näol peab olema tegemist kohtuotsusega.

a) Võistlevuse põhimõte konkreetsel juhul

62. Määruskaebuse esitas Roda Golf kohtusekretäri meetme peale, millega Roda Golfil keelati tugineda määrusele nr 1348/2000, kahjustades otseselt tema õiguslikku seisundit. Määruse kasutamine kiirendab kohtu- ja kohtuväliste dokumentide kätteandmist, täpselt nende isikute võimaluste ja õiguste kaitsmiseks, kes on volitatud või kohustatud teatavaid akte kätte andma Täheldatakse seega, et Roda Golfil on otsene huvi esitada kohtule määruskaebus.

63. Samamoodi määruskaebuse raames eelotsusetaotluse esitanud kohus ainult mõistab kohut „mõn[e] seadusesät[te]" rikkumise üle (LECi artikkel 224 lõige 2). Otsus, millega määruskaebus lahendatakse, kinnitab õiguslikku teesi või lükkab selle tagasi. Seega lahendab nimetatud kohus Roda Golfi määruskaebuses eelnevalt piiritletud kohtuasja.

64. Viimaseks reguleerib määruskaebust tsiviilõiguses kohtumääruste, korraldavate määruste ja erandkorras korraldavate meetmete läbivaatamist käsitlev akt. Selle suhtes kehtivad õiguskaitsevahendite suhtes kohaldatavad üldeeskirjad, samuti põhimõtted, millest lähtub tõhus kohtulik kaitse. [70] Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kindlustama kõik Roda Golfi menetluslikud tagatised mis tahes vaidlustamismenetlustes Hispaania tsiviilkohtutes.

70 — Díez-Picazo, I. ja De la Oliva Santos, A., Derecho procesal civil…,*op. cit.*

65. Järelikult on põhikohtuasja menetlus võistlev eelotsuse küsimuse esitamise tarvis.

b) Eelotsusetaotluse esitanud kohtu funktsioon kohtuna konkreetsel juhul

66. Juzgado kohtusekretär ei toiminud põhikohtuasjas vaidlustatud korraldavat meedet vastu võttes kohtuna. Kohtute tugiülesandeid täitvad isikud ei muutu oma ülesannete täitmise tõttu ise kohtuks. Mitte ilmaaegu ei kuulu nende otsused läbivaatamisele, nagu on sätestatud LECi artiklis 224, nende hierarhilise ülemuse poolt. Lisaks rikuks see Job Centre'i kohtupraktikat, kui eelotsusetaotlus tuleneks kohtuvaidlusest, mille ainus eesmärk oleks dokumentide kätteandmine, mille näeb ette määrus nr 1348/2000, sest vahendid, mis see tekst sätestab, on mõeldud tsiviilmenetluse õige käigu, aga mitte menetluse enda kontrollimiseks.

67. Käesolevas kohtuasjas kehtib siiski kohtuotsusega Job Centre kehtestatud erand, mille kohaselt võetakse eelotsuse küsimus vastu, kui vaatamata sellele, et algne pädevus ei ole kohtulik, eelotsusetaotlus tekib võimaliku õiguskaitsevahendi raames. Nagu ma just ütlesin, ei aseta San Javieris algatatud kohtuasi Juzgadot kohtulikku konteksti ei ametiisiku poolest, kes lahendas esimesena taotluse, ega teema poolest. Sellegipoolest täidab eelotsusetaotluse esitanud kohus määruskaebuse raames eelotsusetaotlust esitades „kohtu funktsiooni, mille esemeks on taotluse esitaja õigust kahjustava akti tühistamine". [71]

68. Nagu ma märkisin, on määruskaebus hispaania tsiviilõiguses ette nähtud vaidlustamise mehhanism, mis kuulub devolutiivefektita õiguskaitsevahendite hulka, sest see esitatakse samale kohtule, kes tegi vaidlustatud lahendi. Seda reguleerivad erinormid, aga ka LECi üldsätted. Seda argumenti kinnitab see, nagu ma märgin käesoleva ettepaneku punktides 62-64, et määruskaebuse esitamise õigus tekib, kui ilmneb otsene huvi, mis on hästi piiritletud esemega ja täies vastavuses kõikide menetluslike tagatistega.

69. Seega on tõendatud, et teostatud pädevus on olemuselt kohtulik eelotsuse küsimuse esitamise tarvis.

71 — Eespool viidatud kohtuotsus Job Centre, punkt 11.

4. Järeldus

70. Kõikidest eelnevatest selgitustest lähtudes on tõendatud põhikohtuasja menetluse võistlevus ja kohtu poolt täidetava funktsiooni kohtulik olemus; teen Euroopa Kohtule ettepaneku lükata komisjoni teine vastuvõetamatuse vastuväide tagasi.

VI. Eelotsuse küsimus

71. Määrusega nr 1348/2000 püüti parandada siseturgu, teades et kohtu- ja kohtuväliste dokumentide edastamise tõhusus ja kiirus aitab asutamislepingute eesmärke kindlustada. Algatus ei olnud uus, sest juba kuuekümnendatel võeti sama teema kohta Haagi konverentsi kontekstis vastu 1965. aasta konventsioon, mille on praegu ratifitseerinud enamik liidu liikmesriike. [72] Amsterdami leping takistas ühe Euroopa liidu lepingu endise artikli K.3 alusel sõlmitud, samuti dokumentide kättetoimetamist [73] käsitleva konventsiooni jõustumist, aga selle sisu võeti üle määrusesse, mida Euroopa Kohtul tuleb praegu tõlgendada.

72 — 15. novembri 1965. aasta tsiviil- ja kaubandusasjade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide välisriikides kätteandmise konventsioon (RTII, 02.1.1996, 1/2, 1). Tänaseks teatab Haagi rahvusvahelise eraõiguse konverents oma andmebaasides, et ainult Austria ja Malta Euroopa Liidus ei ole seda ratifitseerinud.

73 — Euroopa Liidu lepingu artikli K.3 alusel sõlmitud tsiviil- ja kaubandusasjade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kätteandmise konventsioon, allkirjastatud 26. mail 1997 (EÜT C 261, lk 2).

72. Nagu nimigi ütleb, käsitleb määrus nr 1348/2000 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide kätteandmist, ehkki ainult tsiviil- ja kaubandusasjades. Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº5 de San Javieri huvitab mõiste „kohtuväline dokument" täpne määratlus, sest ta ei tea, kas dokumentide kätteandmise notariaalakt ja märgukiri, millega edastatakse kuusteist kirja ostumüügi lepingu lõpetamise otsusest teavitamiseks, on seda laadi dokument.

73. Käesolevas eelotsusemenetluses esitatud kirjalikest märkustest nähtub kaks erinevat, kohati omavahel põimuvat mõtteliini. Ühelt poolt pooldavad kaks riiki, et kohtuvälised dokumendid saab määruse nr 1348/2000 alusel kätte anda ainult siis, kui on algatatud kohtumenetlus. Kuna San Javieri kohtu esitatud kohtuasjas ei ole deklaratiivset tavamenetlust veel algatatud, tehti Euroopa Kohtule ettepanek piirata nende dokumentide kätteandmist juhtudega, *mil menetlus on algatatud*, kõrvaldades nii Hispaania kohtu kahtluse. Teiselt poolt väidab enamik riike, nagu ka komisjon ja põhikohtuasja määruskaebuse esitaja, et määrus nr 1348/2000 hõlmab kohtuväliste dokumentide kätteandmist ka siis, kui veel ei ole algatatud menetlust, keskendades oma väited selle määruse artiklile 16, mis reguleerib seda dokumendiliiki.

74. Eelotsusetaotluse esitanud kohus saatis kaks küsimust, ja see kahesus avaldub käesolevas menetluses osalenute esitatud teesides. Kaks küsimust on ilmselgelt ükstei-

sega sidusad, kuigi need on esitatud eraldi, mistõttu teen Euroopa Kohtule ettepaneku toimida samamoodi ja kontrollida esiteks, kas määrus nr 1348/2000 võimaldab kohtuväliste dokumentide kätteandmist, kui ei ole algatatud kohtumenetlust; ja teiseks, anda lubatav tõlgendus mõistele „kohtuväline dokument", mida ei ole nimetatud määruses vastupidiselt kohtudokumentide mõistele määratletud.

A. *Kohtuväliste dokumentide menetluslik kontekst ja kohtuvaidluse olemasolu nõue*

75. Hispaania Kuningriik ja Slovaki Vabariik rõhutavad, et kuigi kohtuvälised dokumendid käsitlevad kohtuvälist tegelikkust, reguleerib juhul, kui nende kätteandmine on kohtumenetluse käigu jaoks hädavajalik, neid määrus nr 1348/2000. Seda võib järeldada liikmesriikide tavade kohasest kohtu tavapärastest ülesannetest, nagu ka määruse nr 1348/2000 põhjenduste grammatilisest tõlgendamisest.

76. Põhjenduses 6 nimetatakse „tõhus[at] ning kiire[t] tsiviilkohtumenetlus[t]", märkides, et kohtu- ja kohtuvälised dokumendid tuleb edastada „otse ning kiiresti". Sellest lausest järeldub, et määrusega püütakse parandada piiriülese elemendiga menetlusi. Seega piirduks määruse nr 1348/2000 kohaldamisala kohtuväliste dokumentide kätteandmisega liikmesriigi kohtus pooleli olevas vaidluses.

77. Ei saa nõustuda komisjoni teesiga, et kohtuväline dokument muutub kohtudokumendiks kohe, kui seda kasutatakse kohtumenetluses.[74] Menetluse käigus on vahel tunda survet kasutada määrust nr 1348/2000 näiteks notariaalaktide või äriühingute otsuste kätte andmiseks, ilma et see asjaolu muudaks need dokumendid kohtudokumentideks üksnes seetõttu, et need kuuluvad kohtutoimikusse, mille üle kohus peab otsustama. Komisjon näib aga veenvam, kui ta märgib, et määruse nr 1348/2000 kohaldamisala nii oluline piiramine oleks määruse tekstis sõnaselgelt ära märgitud. Põhjenduse laiendav tõlgendamine ei ole võib-olla kõige asjalikum vahend Hispaania Kuningriigi ja Slovaki Vabariigi seisukoha põhjendamiseks, eriti kui on teisi veenvamaid argumente vastupidise seisukoha põhjendamiseks.

78. Määruse nr 1348/2000 õiguslik alus on EÜ artikkel 65. Selle alusel vastu võetavad teisese õiguse aktid on „õigusalase koostöö piiriülese toimega meetmed tsiviilasjus", tingimusel et need on vajalikud „siseturu häireteta toimimiseks". Kohtu- ja kohtuväliste dokumentide kätteandmist nimetades ei lisa see artikkel mingeid andmeid nende toetuseks, kes arvavad, et peab olema algatatud kohtuvaidlus. Pigem vastupidi, määruses

74 — Komisjoni märkuste punkt 45.

nr 1348/2000 taotletakse nii kohtu- kui ka kohtuväliste dokumentide liikumise paindlikkust, kiirust, tõhusust ja tõrgeteta toimimist, ilma et ühelgi hetkel nõutaks, et need peavad kuuluma kohtutoimikusse. Põhjendus 6 võidi koostada eriliselt rõhutamiseks, et määrus hõlmab dokumentide kiiret edastamist kohtumenetluste ajal, ilma et see oleks teisi asjaolusid välistav. [75]

79. Samuti räägib määruse nr 1348/2000 kohaldamisala laialt tõlgendamise kasuks juriidiline sõnastik, mille komisjon on heaks kiitnud ja mis ei ole ammendav, aga näitab väga hästi, mis eri dokumente kasutatakse igas liikmesriigis. Näiteks loetakse kohtuvälisteks dokumentideks Belgia, Saksa ja Ungari notariaalakte. Portugal esitab eraõiguslike juriidiliste dokumentide ammendava loetelu: nõuete loovutamine, ettevõtte juhi ametist lahkumine või ettevõtete koondumine. Ühendkuningriigis loetakse kohtuvälisteks „juriidilised dokumendid, mis tuleb kätte anda kohtuvälistes tsiviil- või kaubandusasjades". Aga kõige tähelepanuväärsem näide on Austria, kus peetakse kohtuvälisteks „tsiviil- või kaubandusasjades, *aga väljaspool tsiviilmenetlust* õiguste tagamiseks ja nõuete esitamiseks või vastavate õiguste kaitsmiseks mõeldud dokumente". [76]

80. Kõigest esitatust nähtub, et määruses nr 1348/2000 nimetatud kohtuvälised dokumendid ei piirdu ainult kohtutoimiku dokumentidega, vaid hõlmavad ka neid, mis antakse kätte sõltumatult sellest, kas on käimas kohtumenetlus. Tunnistan, et määruse rutakalt lugemine võib tekitada kuritarvitamist, mis võib liikmesriikide kohtud tööga üle koormata. Sellegipoolest ei õigusta see mure määruse nr 1348/2000 kohaldamisala piiramist. Pigem tuleb seda arvesse võtta mõiste „kohtuväline dokument" määratlemisel, mida tuleks uurida järgmisena.

B. *Mõiste „kohtuväline dokument" määruse nr 1348/2000 tähenduses*

81. Kõik käesolevas eelotsusemenetluses osalenud riigid peavad määruse nr 1348/2000 artikli 16 tähenduses „kohtuvälise dokumendi" määratlemist iga riigi seadusandja ülesandeks. Kui ühed riigid, nagu Läti

75 — Määruse nr 1348/2000 tähtsuse kohta EÜ artiklis 65 sätestatud meetmetega taotletavate eesmärkide kaitsmisel Marchal Escalona, N., *El nuevo régimen de la notificación en el espacio judicial europeo*, kirj Comares, Granada, 2002, lk 7-9.

76 — Kohtujuristi kursiiv.

või Saksamaa, pooldavad küsimuse tervikuna siseriiklike õigusnormide alusel lahendamist, siis teised, nagu Tšehhi Vabariik, Ungari, Poola, Hispaania, Kreeka või Itaalia, pooldavad nüansseeritumat lähenemist, tuues mõned ühised sisuelemendid ühenduse mõiste määratlemiseks, aga korrates, et igal riigil on selles teatav kaalutlusruum.

„liikmesriikide tahtest tuua niisugused meetmed ühenduse õiguskorda *ja [kinnitada seeläbi nende autonoomse tõlgendamise põhimõtet]*". [80] Lisaks rõhutati kohtuotsuses, et asjaolu, et vormiliselt on tegemist määrusega ja mitte direktiiviga, mis oli komisjoni esialgne ettepanek, „näitab, millise tähtsuse omistab ühenduse seadusandja nimetatud määruse sätete [vahetule *ja ühetaolisele kohaldamisele*]". [81] Samale tulemusele jõuti kohtuotsuses Weiss und Partner, [82] kus kätte antud dokumendi vastuvõtmisest keeldumise tagajärgi arutades rõhutati taas, et määrust nr 1348/2000 tuleb kohaldada ühetaoliselt. [83]

82. Selle delikaatse olukorra lahendamiseks [77] pean õigeks juhinduda Euroopa Kohtu praktikast konkreetselt määruse nr 1348/2000 tõlgendamise kohta tekkivast doktriinist, mis annab tarvilikud juhised. Euroopa Kohus arutas kohtuasjas Leffler [78] esimest eelotsusetaotlust selle õigusakti tõlgendamise kohta, mis käsitles määruse (EÜ) nr 1348/2000 alusel kätte antud dokumendi adressaadi dokumendi vastuvõtmisest keeldumise tagajärgi. Euroopa Kohus kummutas väite, et keeldumise tagajärgi reguleeritakse iga liikmesriigi õiguskorras, juhtides tähelepanu määruse killustatud tõlgendamise ohtudele. Tuginedes sellele, et Amsterdami leping oli andnud EÜ asutamislepingu nüüdse IV jaotise õigusaktidele „uue mõõtme", [79] tuvastas Euroopa Kohus, et selline sündmus annab tunnistust

83. Sellest lähtuvalt ei usu ma, et määruse nr 1348/2000 artikkel 16 viitab ühenduse mõiste „kohtuväline dokument" tähenduse määratlemiseks tingimusteta siseriiklikule õigusele. Selline viitamine oleks õigusnormis ära märgitud, aga sätted ega selle ajalooline

77 — See on delikaatne teema, kuigi üllatavalt on mõned seda pidanud asjassepuutumatuks. Sharma, D. H., *Zustellungen im Europäischen Binnenmarkt*, kirj Dunker & Humblot, Berliin, 2003, lk 84, eksib analüüsis, väites, et käesoleva kohtuvaidluse ese ei peaks tekitama määruse nr 1348/2000 tõhusust kahjustavaid tõsiseid kahtlusi. Sellegipoolest näitab asjaolu, et käesolevas menetluses osaleb üheksa liikmesriiki, nagu ka arvamuste lahknevus selles osas, et see tekitas olulist reaktsiooni.

78 — 8. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-443/03 (EKL 2005, lk I-9611).

79 — *Ibid*., punkt 45.

80 — Punkt 45, kohtujuristi kursiiv.

81 — Punkt 46, kohtujuristi kursiiv.

82 — 8. mai 2008. aasta otsus kohtuasjas C-14/07: Weiss und Partner (EKL 2008, I-3367).

83 — Kohtujurist C. Stix-Hackl märgib oma 28. juuni 2005. aasta ettepaneku punktis 63 eespool viidatud kohtuasjas Leffler, et määrusega taotletakse selle sätetes kehtestatud õiguste juriidiliste tagajärgede maksimaalset ühtlustamist. Seetõttu „ei näi siseriiklikku õigusesse „põgenemine" võimalike regulatiivsete lünkade täitmise eesmärgil eriti järjekindel".

taust ei näita sellist tahet. Tuleb arutada, kui suurt ühtsust määrusega taotletakse, aga riigid ei saa määruse nr 1348/2000 artiklit 16 tõlgendada oma tahte järgi.

84. Selle artikli sõnastus on teatud määral mitmetähenduslik. See näeb lihtsalt ette, et kohtuväliseid dokumente võib teises liikmesriigis kätteandmiseks edastada vastavalt selle määruse sätetele. See napisõnalisus erineb eelnevast neljateistkümnest artiklist, mis käsitlevad kohtudokumentide kätteandmist üksikasjalikult.

85. Selles osas nõustun Tšehhi Vabariigiga, kui ta leiab, et kohtuvälist dokumenti tuleb määratleda „vastavalt päritoluriigi õigusele tõlgendatuna kooskõlas määruse eesmärgiga ja kõikide liikmesriikide õigussüsteemidest tulenevate üldpõhimõtetega”. [84] See on käesoleva kohtasja kõige õigem käsitus, sest määruses nr 1348/2000 taheti seda laadi dokumentide reguleerimisel ära kasutada iga liikmesriigi kogemust. Komisjoni valitud sõnastus näitab siseriiklike lähenemisviiside paljusust ja kehtestab eeskirjad mitte ainult seal loetletud dokumentide, vaid ka selliste dokumentide kohta, mida ei ole seal loetletud, aga mis süstemaatilise analüüsi kohaselt kuuluvad määruse nr 1348/2000 kohaldamisalasse. Nimetatud artiklis 16 tunnistatakse „kohtuvälise dokumendi” ühenduse mõõdet, kuigi antakse liikmesriikidele oluline roll: luua mudel selleks, et ühenduse mõiste hõlmaks dokumente, mis võivad liikmesriikide tava kohaselt olla kohtuvälised. [85]

86. Seega teen Euroopa Kohtule ettepaneku määratleda „kohtuväline dokument” määruse nr 1348/2000 tähenduses, nii et see määratlus järgiks võimalikult hästi riikide õiguskordade mitmekesisust ja määruse eesmärke ning oleks nendega võimalikult hästi kooskõlas.

87. Esimene lähtepunkt seda liiki dokumentide määratlemiseks on määrusele nr 1348/2000 eelnenud õigusaktid. Kõige tähtsam eelnev akt on juba viidatud Haagi 1965. aasta konventsioon, mille on ratifitseerinud Euroopa Liidu liikmesriikide rõhuv enamus, ja mida kasutas Euroopa Kohus kohtuasjas Weiss und Partner. [86] Erinevalt vaidlusalusest määrusest määratleb konventsioon artiklis 17 mõiste „kohtuväline doku-

84 — Tšehhi Vabariigi valitsuse märkused, punkt 8.

85 — Scarano, L. A., „Il Regolamento CE n. 1348/2000 sulle notifiche internazionali intracomunitarie”, Ambrosi, I. ja Scarano, L. A. teoses *Diritto Civile Ühenduse e Cooperazione Giudiziaria Civile*, kirj Giuffrè, Milano, 2005, lk 105 ja 106.

86 — Eespool viidatud kohtuotsus, punkt 52.

ment", mis hõlmab akte, mis pärinevad „[o]salisriigi asutustelt või kohtuametnikelt". Seega on nimetatud konventsiooni järgi kohtuvälised ainult avalikud dokumendid. [87]

88. Teine huvipakkuv varasem akt on Euroopa Liidu lepingu kehtetuks tunnistatud artikli K.3 alusel koostatud 1997. aasta kohtuja kohtuväliste dokumentide kätteandmise konventsioon, mis kunagi ei jõustunud. Nagu ma juba märkisin, võttis määrus nr 1348/2000 *non nato* konventsiooni sätted üle, sealhulgas praeguse artikli 16. Sellegipoolest sisaldas konventsiooni eelnõu käesolevas asjas ülimalt tähtsat seletuskirja, mida Euroopa Kohus kasutas ka kohtuasjas Weiss und Partner. [88] Seletuskirja märkuses artikli 1 kohta mööndi, et „kohtuväliseid dokumente" on raske täpselt piiritleda. Seejärel lisati siiski, et need on „avalik-õigusliku ameti kandja koostatud dokumendid, näiteks notariaalaktid, või kohtutäituri aktid, liikmesriigi ametiasutuse koostatud dokumendid või dokumendid, mille olemuse ja tähtsuse tõttu on õigustatud nende kätteandmine adressaadile ametlikus korras". See on laiem kui Haagi konventsioonis antud määratlus, sest see ei piirdu ametivõimude väljastatud kohtuväliste dokumentidega, vaid laieneb teistele rangelt eraõiguslikele ehkki õigussuhetes eriti tähtsatele dokumendiliikidele.

89. Selgitav on ka komisjoni koostatud sõnastik, mis sisaldab väga erinevaid dokumente, milles on kõigis minimaalseid ühiseid jooni. Seda mitmekesisust arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku uurida mõiste „kohtuvälised dokumendid" määratlust määruse nr 1348/2000 tähenduses, kaaludes kolme põhiomadust, mis esinevad nimetatud sõnastikus toodud näidete puhul.

90. Esiteks on kohtuvälised dokumendid ametliku akti abil või avalike ülesannete täitmisel ametivõimu, konkreetselt väljaandja riigi kohtutest erineva „ametivõimu" sekkumisel antud dokumendid. Terminiga „sekkumisel" mõeldakse, et akti väljastas nimetatud ametivõim või et selle sisu on kinnitatud ametliku avaldusega. [89] Samuti, „ametliku akti" abil tähendab, et on kohtuväliseid dokumente, mille ametlikkus ei tulene individuaalsest või kollektiivsest ametivõimust, vaid õigusaktist. Nii on dokumente, mille otseselt seadusest tulenevad tagajärjed on liikmesriigi õiguskorras nii olulised, et need tuleb kätte anda määruse nr 1348/2000 alusel. Neid akte

87 — 1965. aasta konventsiooni kohta Haagi Rahvusvahelise Eraõiguse Konverentsi alalise büroo koostatud praktilises juhendis tuuakse kohtuväliste dokumentide näiteks konventsiooni artikli 17 tähenduses: „extrajudicial documents include […] demands por payment, notices to quit in connection with leaseholds or contracts of employment, protests with respect to bills of exchange and promissory notes, provided that they are issued by an authority of huissier. Objections to marriage, consents for adoption, and acceptances of paternity are also in this class insofar as they imply compliance with certain formalities" [kohtuvälised dokumendid on […] maksenõuded, lahkumisavaldused/teatised seoses üüritud kinnisvaraga või töölepingutega, protestid seoses vekslite ja võlakirjadega, tingimusel et need on väljastanud kohtutäitur. Abielu vaidlustamised, nõusolekud lapsendamiseks ja isaduse tunnustamised kuuluvad samuti sellesse kategooriasse, kuivõrd need eeldavad teatud formaalsuste täitmist (mitteametlik tõlge)]. *Practical Handbook on the Operation of The Hague Service Convention*, Permanent Bureau – Hague Conference, kirj Wilson & Lafleur Ltée, Montreal, 2006, lk 30. Juhin tähelepanu sellele, et viimases taandes on avaliku dokumendi olemus teatud määral suhteline, aga säilib siiski ametivõimu osalus.

88 — Eespool viidatud kohtuotsus, punktid 53 ja 54. Väärib tähelepanu, et Euroopa Kohus oli täielikult välistanud selle seletuskirja kasutamise tõlgendamisel esimeses kohtuasjas määruse nr 1348/2000 kohta – kohtuasjas Leffler. Siis tuvastas Euroopa Kohus kohtuotsuse punktis 43, et „[seda tõlgendust] ei saa kummutada väitega, et dokumendist keeldumise tagajärjed tuleb määratleda siseriikliku õiguse kohaselt. Sellega seoses ei saa tugineda konventsiooni seletuskirjas toodud kommentaaridele […]". Seda väideti selleks, et vältida määruse tõlgendamise riigiti killustumist.

89 — Sharma, D. H., *Zustellungen…*,*op. cit.*, lk 84.

nimetatakse 1997. aasta konventsiooni seletuskirjas „dokumentideks, mille olemuse ja tähtsuse tõttu on õigustatud nende edastamine ja kättetoimetamine adressaadile ametlikus korras”.

91. Teiseks peavad need dokumendid tooma konkreetseid ja erinevaid õiguslikke tagajärgi, sest on nõutav teatud formaalsuste täitmine. Seega, ainuüksi ametivõimu sekkumine ei anna automaatselt kohtuvälisele dokumendile erinevat ulatust sellest, mis sellel oleks, kui seda ei oleks esitatud ametivõimule. Siseriikliku õiguskorra alusel tuleb kohustada isikuid pöörduma ametivõimude poole, et tugevdada teatavate dokumentide väärtust ja järelikult tuua stabiilsust ja kindlust õigussuhetesse. Kui aga riiklik sekkumine ei mõjuta dokumendi toimet, siis leian, et see ei ole „kohtuväline dokument” määruse nr 1348/2000 tähenduses. Seega, kui käesoleval juhul antakse otsus ostu-müügilepingu lõpetamise kohta kätte erakirjaga või avaliku võimu sekkumise abil, mis muudab selle vormilt märgukirja ja dokumentide kätteandmise notariaalaktiks, võib see dokumendi kvalifitseerimist oluliselt muuta. [90]

90 — Sharma, D. H., *Zustellungen…, op, cit.,* lk 84, kasutab kohtuvälise dokumendi näitena eraõigusliku lepingu lõpetamist.

92. Kolmandaks peab arutamisel olev kohtuväline dokument selleks, et see vastaks määruse põhieesmärgile, mis on põhiliselt tõhus ja kiire kohtulik koostöö ühenduse territooriumil, toetama nõuet võimalikus kohtumenetluses. Peab olema minimaalne seos kätteandmise vahel ühelt poolt ja määruse nr 1348/2000 mehhanismide käiku panemise vahel teiselt poolt. Vastasel korral muutuksid liikmesriikide kohtud kullerteenusteks vaidlusepoolte jaoks, kes ei ole isegi kohtumenetlust algatanud. Sellisele tegelikkusele tuleb Euroopa Kohtul tähelepanu pöörata, lisades selle kolmanda tingimuse „kohtuvälise dokumendi” määratlusse.

93. Järelikult leian, et kohtuvälised dokumendid on need, mis on antud esiteks ametivõimu poolt või ametliku akti abil; teiseks, mis toovad sellest tulenevalt konkreetseid ja erinevaid õiguslikke tagajärgi; ja kolmandaks, mida kasutatakse nõude toetamiseks võimalikus kohtumenetluses. Liikmesriigi kohtu ülesanne on välja selgitada, kas kinnisvara ostu-müügilepingu lõpetamise otsuse teatavaks tegemiseks kasutatav märgukirja ja dokumentide kätteandmise notariaalakt on kolme esitatud tingimuse seisukohast „kohtuväline dokument”.

VII. Ettepanek

94. Esitatud põhjendustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Juzgado de Primera Instancia e Instrucción nº5 de San Javierile, et:

„1) Nõukogu 29. mai 2000. aasta määruse (EÜ) nr 1348/2000 tsiviil- ja kaubandusasjade kohtu- ja kohtuväliste dokumentide Euroopa Liidu liikmesriikides kätteandmise kohta tähenduses „kohtuvälised dokumendid" ei ole ainult kohtutoimikusse kuuluvad dokumendid, vaid need hõlmavad ka dokumente, mis tuleb kätte anda olenemata sellest, kas on algatatud kohtumenetlus.

2) „Kohtuvälised dokumendid" määruse nr 1348/2000 tähenduses on dokumendid, mis on antud esiteks ametivõimu poolt või ametliku akti abil; teiseks, mis toovad sellest tulenevalt konkreetseid ja erinevaid õiguslikke tagajärgi; ja kolmandaks, mida kasutatakse nõude toetuseks võimalikus kohtumenetluses.

3) Liikmesriigi kohtu ülesanne on välja selgitada, kas kinnisvara ostu-müügi lepingu lõpetamise kohta otsuse teatavaks tegemiseks kasutatav märgukirja ja dokumentide kätteandmise notariaalakt on kolme esitatud tingimuse seisukohast „kohtuväline dokument"."